

Crenguța MANEA

Un teatru al fizicalității

Primul spectacol semnat de Radu-Alexandru Nica pe o scenă profesionistă, **Am angajat un ucigaș profesionist** (Teatrul Național „Radu Stanca”, Sibiu), nu numai că mi-a trezit un real interes la acea dată – prin 2004, cred –, dar mi-a rămas clar în memorie. Bărbatul cu *trench-coat*, jucat cu mare atașament de Gelu Pozzoli, personajul în jurul căruia se țese intriga, era un clasic *looser*, a cărui blândețe și înțelegere caldă atrăgea asupra lui exercițiul concertat al tuturor șmecherilor și învârtiților. Morala era cât se poate de directă, iar spectacolul deloc moralizator, cu umor și un ritm scenic bine pus la punct. A urmat, apoi, *Nora*, după Ibsen, o montare decis contemporaneizată, *Vremea dragostei, vremea morții* de Fritz Kater, amândouă la Teatrul Național „Radu Stanca”.

Din motive independente de voința mea – chiar nu e o justificare politicoasă față de regizor! – dar, în afara celor deja menționate, n-am mai reușit să văd niciun alt spectacol al lui Nica până la această recentă premieră a sa de la Teatrul Odeon, București, *Emilia Galotti*, după Lessing. Am întâlnit un regizor stăpân pe mijloacele teatrale folosite; Radu-Alexandru Nica construiește articulat un spectacol în care vulnerabilitatea inocenței și plăcerea diabolică a distrugerii ei nu sunt doar enunțate ca supratemă regizorală, ci exploatate consecvent și cu maturitate artistică. Dramaturgia are un decupaj ferm al scenelor și permite o dezvoltare a spectacolului prin tehnica elipsei, tehnică în acord cu intenția nepsihologizantă a reprezentării și interpretării personajelor, a relațiilor dintre acestea, aspect care conduce la o structură de parabolă ce amintește de *moralitățile* medievale.

De altfel, și cadrul fix al scenei placat cu o folie metalizată, luminat de multe ori *fortissimo* – ceea ce mărește dramatismul momentelor, conduce tot la un act teatral declarat, asumat spectaculos și comunicat astfel spectatorilor.

Portretizarea fiecărui erou este accentuată de machiajul puternic, uneori până la mască, de jocul apăsător cu accente grotești, de corporalitatea actorilor susținută de gestul larg până la detaliul unei mișcări. Este o reușită artistică duetul malefic compus de Marinelli și Prinț; Marius Stănescu alternează adecvat hohotele de râs și plâns, vocea spartă cu registrul vocal cavernos, gesturile frânte cu mișcări alune-coase și dă o imagine terifiantă, diabolic-triumfătoare a răului atotcuprinzător pentru că, într-un anume fel, personajul e simpatic, util, amuză și tentează. Iar Mihai Smarandache nu pierde măsura, are mobilitate și promptitudine în reacțiile de joc.

Gândind în termenii *moralității* ca specie teatrală, confruntarea dramatică dintre Bine și Rău, nu mai e rezolvată de regizor în favoarea celui dintâi; seducția maculării e inevitabilă. De aceea, personajul Emilia Galotti e tratat mai estompat, trebuie descoperit; dar era nevoie de o actriță cu o experiență scenică mai exersată pentru a juca o partitură discretă care să nu fie palidă sau devitalizată. Foarte posibil ca după un număr de reprezentații siguranța și expresivitatea Cristinei Marchisano să se adapteze partenerilor de joc.

Trimiterile la clișeu vedetă rock, la cel al mondenei de moravuri lejere care vampirizează potența zilei, al mamei care prin fiică încearcă să-și rezolve frustrările generate de neîmplinirile sociale sau pe cele legate de vârstă, se coagulează într-o montare dinamică în care fizicalitatea, concretetea decorului și a

Diana GHEORGHIAN, Ionuț KIVU și Cristina MARCHISANO

prezenței actorilor acaparează atenția asupra scenei. Sunt secvențe de un comic tăios, satirizante chiar, și ele stârnesc râsul, dar la finalul spectacolului întrebările rămân preocupante, grele, aproape materiale.

Teatrul Odeon – Emilia Galotti după piesa lui G. H. Lessing; Traducerea Lucian Blaga; adaptarea scenică: Radu-Alexandru Nica și Anamaria Enescu; regia: Radu-Alexandru Nica; scenografia: Andu Dumitrescu; mișcarea scenică: Adriana Bârză. Cu: Marius Stănescu (*Marinelli*), Mihai Smarandache (*Printul*); Marian Ghenea (*Tatăl*); Ionuț Kivu (*Contele Appiani*); Diana Gheorghian (*Mama*); Ana Lazăr (*Contesa Orsina*); Cristina Marchisano (*Emilia Galotti*).

Daria DIMIU

Șase personaje în căutarea unui... salvator

Penultima piesă a dramaturgului american Arthur Miller, *Resurrection Blues* a avut premiera absolută în august 2002 la Minneapolis, însă Miller nu abandonase textul, o dactilogramă rafistolată fiind găsită pe biroul autorului după deces. Piesa poate fi citită ca virulentă comedie neagră, satiră politică, goană după (și contra) ideal și nu în ultimul rând ca piesă absurdă. Tradusă de Petre Bokor *Execuție în direct*, piesa se joacă în premieră națională la „Nottara” sub titlul simplificat **Blues**. Intuibile motive de marketing vor fi condus la această alegere, termenul anglofon și trimiterea la ideea de dans, de distracție fiind mai atracțioase pentru publicul modern decât rezonanța religios-filosofică a titlului original; în plus, ritmul binar specific bluesului servește caracterului dual depistabil la nivel ideatic de-a lungul întregului spectacol. Regizorul Petre Bokor a păstrat în crearea spectacolului caracterul deschis al textului.

Într-o țară nenumită s-a instalat la ani buni după o revoluție un stat polițienesc dominat de lăcomie și de nepotism. Decorul minimalist, în culori neutre, costumele fără indicații spațiale atestă că acțiunea se petrece pretutindeni și nicăieri, mereu și nicicând. Un ecran amplasat pe fundal anunță – cu țăcănitul voit săcâitor al vechilor mașini de scris – schimbarea spațiului, imprimând concomitent spectacolului sugestie de modernitate și valoare de document(ar).

Evenimentul central – filmarea și difuzarea unei execuții – poate fi pus în relație cu contextul real al așteptării febrile înregistrate în rândul americanilor ca pedeapsa capitală a atentatorului cu bombă din Oklahoma City să fie transmisă *live* pe internet sau cu ororile mediatizate în ultima vreme de diferite grupări teroriste. Dincolo de grozăvia faptului în sine – ca oamenii să fie captivați de ideea de a deveni spectatorii unor acte abominabile petrecute semenilor lor – se întrevede un adevăr și mai terifiant: că lumea actuală și-a pierdut valorile.

Lumea lui Miller este dezumanizată, îi lipsesc reperele. Chiar și amintirile despre natură sunt legate de produse de consum. Cele șase personaje principale cu nume de rezonanță cosmopolită evoluează într-o lume cu false probleme și iluzorii soluții. Dezorientate, ele gonesc după impresia unui „mai bine”, „mai altfel” individual trasat, nu după fericire.

Cu cinism cuceritor, șeful statului (interpretat de Ion Haiduc) emite adevăruri amar-recognoscibile („2% din populația acestei țări, inclusiv tu, deține 96% din pământ”, „În politică nu există decât o singură regulă sfântă: nimeni nu ține minte